כיתה ו' | תנ"ך | שיעור 2 מתוך 3 | 45 דק' | שמואל ב ו, יד-טז; ו, כ-כב

"ודוד מכרכר בכל עז": העלאת הארון ומיכל

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יתארו את העלאת ארון ה' לעיר דוד ואת השמחה של דוד והעם.
- התלמידים ינתחו את הוויכוח בין מיכל לדוד: מה כל אחד מהם חושב שמתאים למלך.
- התלמידים יביעו עמדה על כבוד, ענווה ושמחה.

❓ השאלה הגדולה של היחידה

מה עושה מלך לטוב?

בכל שיעור כותבים על הלוח "מעשה טוב" ו"רגע קשה" של דוד, ובסוף היחידה דנים: מה הופך מלך לטוב?

🧪 פתיחה

שואלים: האם מנהל בית ספר יכול לרקוד בשמחת תורה מול כל התלמידים? האם זה מוריד מהכבוד שלו או מוסיף לו? הצבעה קצרה.

📖 הסבר למורה

דוד מעלה את ארון ה' לעיר דוד בשמחה גדולה: "ודוד מכרכר בכל עז לפני ה'... בתרועה ובקול שופר" (ו, יד-טו). מיכל בת שאול רואה אותו מן החלון "מפזז ומכרכר לפני ה', ותבז לו בלבה" (ו, טז).

כשדוד חוזר "לברך את ביתו", מיכל יוצאת לקראתו ואומרת בלעג: "מה נכבד היום מלך ישראל אשר נגלה היום לעיני אמהות עבדיו" (ו, כ). דוד עונה: "לפני ה' אשר בחר בי מאביך... ושחקתי לפני ה'", "ונקלתי עוד מזאת והייתי שפל בעיני" (ו, כא-כב).

הוויכוח הוא בין שתי תפיסות של כבוד: לפי מיכל, מלך שומר על מרחק ועל מראה מכובד; לפי דוד, לפני ה' אין "מלך" והשמחה והענווה הן הכבוד. זו קריאה שלנו של הפסוקים; כדאי לתת לתלמידים לנסח אותה בעצמם.

זרמים: חמ"ד: ספר שמואל ב נלמד בכיתה ו' (לצד ספר דברים). ממלכתי: ספר שמואל נלמד בחטיבת הביניים, ואפשר להשתמש ביחידה כמבוא קצר בכיתה ו' או ז'.

📜 הפסוקים (מתוך מכון ממרא)

שמואל ב ו, יד-טז

(יד) וְדָוִד מְכַרְכֵּר בְּכָל-עֹז, לִפְנֵי יְהוָה; וְדָוִד, חָגוּר אֵפוֹד בָּד.

(טו) וְדָוִד וְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל, מַעֲלִים אֶת-אֲרוֹן יְהוָה, בִּתְרוּעָה, וּבְקוֹל שׁוֹפָר.

(טז) וְהָיָה אֲרוֹן יְהוָה, בָּא עִיר דָּוִד; וּמִיכַל בַּת-שָׁאוּל נִשְׁקְפָה בְּעַד הַחַלּוֹן, וַתֵּרֶא אֶת-הַמֶּלֶךְ דָּוִד מְפַזֵּז וּמְכַרְכֵּר לִפְנֵי יְהוָה, וַתִּבֶז לוֹ, בְּלִבָּהּ.

שמואל ב ו, כ-כב

(כ) וַיָּשָׁב דָּוִד, לְבָרֵךְ אֶת-בֵּיתוֹ; וַתֵּצֵא מִיכַל בַּת-שָׁאוּל, לִקְרַאת דָּוִד, וַתֹּאמֶר מַה-נִּכְבַּד הַיּוֹם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִגְלָה הַיּוֹם לְעֵינֵי אַמְהוֹת עֲבָדָיו, כְּהִגָּלוֹת נִגְלוֹת אַחַד הָרֵקִים.

(כא) וַיֹּאמֶר דָּוִד, אֶל-מִיכַל, לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בָּחַר-בִּי מֵאָבִיךְ וּמִכָּל-בֵּיתוֹ, לְצַוֹּת אֹתִי נָגִיד עַל-עַם יְהוָה עַל-יִשְׂרָאֵל; וְשִׂחַקְתִּי, לִפְנֵי יְהוָה.

(כב) וּנְקַלֹּתִי עוֹד מִזֹּאת, וְהָיִיתִי שָׁפָל בְּעֵינָי; וְעִם-הָאֲמָהוֹת אֲשֶׁר אָמַרְתְּ, עִמָּם אִכָּבֵדָה.

⚖️ כתוב / מפרשים

בטור הימני מה שכתוב בפסוק במפורש. בטור השמאלי פירוש אפשרי, ובו כתוב של מי הפירוש. הפירוש הוא דרך אחת להבין, לא חלק מהפסוק.

📜 כתוב (מה הפסוק אומר במפורש)	🔍 מפרשים (פירוש אפשרי, ושל מי)
(ו, טז) „ותבז לו בלבה“	מיכל לא אומרת דבר בשלב הזה. *פירוש אפשרי:* הבוז מתחיל בלב ורק אחר כך יוצא במילים.
(ו, כ) „מה נכבד היום מלך ישראל“	*פירוש אפשרי:* מיכל משתמשת במילה "נכבד" בלעג (אירוניה).
(ו, כב) „והייתי שפל בעיני“	*פירוש אפשרי:* דוד רואה בענווה לפני ה' כבוד, ולא בושה.

👩‍🏫 מהלך השיעור (45 דקות)

חומרים: תנ"ך או דף פסוקים, דף העבודה

1. פתיחה: הצבעה על מנהל שרוקד (5 דקות)
2. קריאה של ו, יד-טז: מה עושים דוד והעם, ומה רואה מיכל (10 דקות)
3. קריאה בתפקידים של ו, כ-כב: מיכל ודוד (10 דקות)
4. דף העבודה: טבלת "כבוד לפי מיכל / כבוד לפי דוד" (13 דקות)
5. דיון וסיכום על הלוח (7 דקות)

💬 שאלות לדיון

הבנה (מה כתוב?)

1. מה עשה דוד כשהעלה את הארון?
2. מה אמרה מיכל לדוד?

פרשנות (מה זה אומר?)

1. מה מפריע למיכל בהתנהגות של דוד?
2. איך דוד מסביר את ההתנהגות שלו?

הערכה (מה דעתי?)

1. עם מי אתם מסכימים יותר, מיכל או דוד? נמקו.

🏁 סיכום השיעור

כותבים על הלוח: "מעשה טוב: שמח וענו לפני ה' (ו, יד, כב)" ו"רגע קשה: ויכוח בבית המלך (ו, כ-כב)".

🎟️ כרטיס יציאה (2 דקות)

בסוף השיעור כל תלמיד כותב על פתק:

1. דבר אחד שלמדתי היום: _____
2. שאלה אחת שעדיין יש לי: _____

💡 הערות למורה

פסוק כג (על מיכל) לא מובא בשיעור, בשל רגישות הנושא. "אפוד בד" הוא בגד פשתן פשוט, שמזכיר את לבוש הכהנים.

📝 בדף העבודה

שאלות הבנה, טבלת השוואה בין מיכל לדוד, זיהוי אירוניה ו★ שאלת עמדה. מחוון מלא בעמוד השני.

מקורות

- שמואל ב פרק ו (מכון ממרא)

מחוון: דוד ומיכל: מהו כבוד?

1. 1. "בתרועה ובקול שופר". 2. "בעד החלון" (נשקפה בעד החלון).
2. מיכל: מלך צריך להיות מכובד ולא "להיגלות" לפני כולם; "מה נכבד היום מלך ישראל" (ו, כ). דוד: לפני ה' אפשר לשמוח ולהיות שפל; "ושחקתי לפני ה'", "והייתי שפל בעיני" (ו, כא-כב).
3. ב. דוד ביזה את עצמו, לדעתה (לעג)
4. ה' בחר בדוד במקום שאול, אביה של מיכל. פירוש אפשרי: דוד מזכיר לה שהמלכות שלו באה מה', ולכן הוא שמח לפני ה' ולא דואג למראה.
5. תשובה פתוחה. לבדוק עמדה מנומקת עם דוגמה.